

Bo Ekstam
1:e intendent
Telefon 08-508 28 938
bo.ekstam@miljo.stockholm.se

Till
Miljö- och hälsoskyddsnamnden

REMISS AV FÖRSLAG TILL FÖRDJUPADE ÖVERSIKTSPLANER FÖR KAROLINSKA OCH NORRA STATION, SBK 2006-0538-51.

Remiss från Stadsbyggnadskontoret

Förslag till beslut

- 1 Tillstyrka planförslaget
- 2 Se över möjligheterna att utveckla särskild miljöprofil för området med bl.a. mål för energieffektivisering och byggande.
- 3 Se över möjligheterna att begränsa tillgången till parkeringsplatser vid arbetsplatserna
- 4 Se över möjligheterna att effektivisera energianvändningen i de byggnader som kommer att uppföras.

Gunnar Söderholm

Gustaf Landahl

Sammanfattning

Planförslaget motsvarar på bästa sätt en hållbar utveckling med hänsyn till de hälso- och miljömässiga aspekter som skall beaktas i planläggningen, i jämförelse med jämförelsealternativet och nollalternativet. För att minimera planens klimatpåverkan anser förvaltningen det angeläget att planera för att tillgången till parkeringsplatser vid

arbetsplatser begränsas samt att möjligheterna att effektivisera energianvändningen i ännu större omfattning än som gäller för Hammarby Sjöstad i de byggnader som kommer att uppföras. Förvaltningen bedömer att möjligheterna till samverkan om en ny produktionsanläggning för energi med Karolinska sjukhuset bör tas till vara för att öka konkurrensen i Stockholm.

Bakgrund

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har givits möjlighet att senast den 28 juni 2007 lämna synpunkter på rubricerade förslag till fördjupade översiktplaner till Stadsbyggnadskontoret (bil.1). Stadsbyggnadskontoret har medgett förlängd remisstid för ärendets behandling på Miljö- och hälsoskyddsnämndens sammanträde den 28 augusti 2007.

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDENS REMISSVAR OM PROGRAMMET

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslöt vid sammanträde 2005-04-26 (§ 126) tillstyrka program för stadsutvecklingsområdet under förutsättning att;

- 1 det kan visas att förslagen i programmet inte medverkar till att miljökvalitetsnormen för luftföroreningar riskerar överskridas eller i övrigt riskerar påverka människors hälsa negativt
- 2 planering för kollektivtrafikförsörjning med tunnelbana prioriteras i fortsatt planarbete
- 3 det fortsatta planarbetet förenas med en strategi som medför minsta möjliga trafikökning av biltrafik till och från området
- 4 avstyrker bostadsanvändning för bebyggelsen vid Norrtullsplatsen med hänsyn till bullersituationen alternativt att fortsatt planering redovisar en utformning, som uppfyller riktvärden för trafikbuller vid bostadsanvändning
- 5 planprojektet utser särskild miljösamordnare.

Förvaltningens synpunkter

Enligt förvaltningens bedömning håller underlagsmaterialet hög kvalitet när det gäller begriplighet, överskådlighet och vilka miljökonsekvenser de olika alternativa förslagen medför. Syftet med planförslaget är att bygga ca 6000 bostäder och mer än 30000 arbetsplatser.

Förvaltningen bedömer att Miljö- och hälsoskyddsnämndens ovan angivna önskemål om planläggningens inriktning i huvudsak tillgodosetts och att planförslaget på bästa sätt tillgodoser en hållbar utveckling med hänsyn till de hälso- och miljömässiga aspekter som

skall beaktas i planläggningen. För att minimera planens hälso- och klimatpåverkan anser förvaltningen det angeläget att planera för en ännu energisnålare användning av bilen för arbetsresor samt att planera för att effektivisera energianvändningen i de byggnader som kommer att uppföras. Förvaltningen bedömer också att möjligheterna till samverkan om en ny produktionsanläggning för energi med Karolinska sjukhuset bör tas till vara om energieffektiviseringar därigenom kan åstadkommas. Med utgångspunkt från de förutsättningar Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömde borde vara vägledande för planläggningen gör förvaltningen följande jämförelser:

1. Stadsbyggnadskontoret redovisar i planförslaget (sid.81-83) att en överdäckning av Norra länken/E4/E20 inom området får en klart förbättrad luftmiljö. Vid båda tunnelmynningarna ökar däremot luftföroreningshalterna. Miljökvalitetsnormen för partiklar (PM 10) överskrids ca 60-70 meter från mynningarna. Detta berör Karolinska institutet där överskridanden sker vid fasader närmast norra länken. Dubbelsidig bebyggelse längs Solnavägen, och de nya genomfarterna Norrtullsallén och Diagonalen innebär förhöjda halter av framförallt partiklar (PM 10), men inte mer än att miljökvalitetsnormen klaras. Planförslaget bedöms medföra positiva konsekvenser för luftkvaliteten vid Karolinska och Norra Stationsområdet. I nollalternativet och jämförelsealternativet klaras miljökvalitetsnormen för kvävedioxid medan miljökvalitetsnormen för partiklar överskrids längs E4/E20

Förvaltningen bedömer att planförslaget (jfr bil.2-5) bäst tillgodoser möjligheterna att planlägga utbyggnaden av området så att förekommande miljökvalitetsnormer för luft uppfylls och därför inte heller medför någon negativ hälsopåverkan på de människor som kommer att bo och arbeta i området. Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut har därmed tillgodosetts i planläggningen. I de delar som kan vara berörda av överskridanden av miljökvalitetsnormen för partiklar, d.v.s. ny bebyggelse norr om Norra Stationsgatan och väster om Solnabron (bil.3) förutsätter förvaltningen kan genomföras under förutsättning att tunneln förlängs förbi området med planerad bebyggelse på sätt som anges i miljökonsekvensbeskrivningen (bil.2.sid. 41). Om tunneln inte förlängs bedömer förvaltningen att de föreslagna kvarteren i såväl planförslaget som jämförelsealternativet kan vara utsatta för sådan betydande miljöpåverkan enligt 5 kap 18 § PBL att miljökonsekvensbeskrivning skall upprättas enligt bestämmelser 6 kap MB när detaljplanerna upprättas.

2. Stadsbyggnadskontoret redovisar att utbyggnaden av tunnelbanan är en central utgångspunkt för planförslaget, där en möjlig avgrening från Odenplan studerats av SL. Inför detaljplaneringen behövs fortsatta studier av definitiv sträckning samt lämpliga lägen för uppgångar. Torget vid Solnavägen/Torsatan med entréer till KI och KS samt i närheten av Norra Stationstorget nämns som lämpliga lägen för uppgångar (sid.0 29)

Förvaltningen bedömer mot bakgrund av denna redovisning att Miljö- och hälsoskyddsnämndens önskemål om att planeringen av kollektivtrafikförsörjningen med tunnelbana prioriterats vid planläggningen.

3. Stadsbyggnadskontoret redovisar inte att planläggningen skett utifrån en strategi om att åstadkomma minsta möjliga ökning av biltrafik till och från området.

Förvaltningen anser att de utgångspunkter som anges om att exploateringen förutsätter framdragning av tunnelbana och byggandet av Citybanan kan genomföras när regeringen nu fastställt banans dragning under bl.a. Odenplan. Det ger goda utsikter för att människor som skall resa till eller från området ges möjlighet att för sin resa välja kollektivtrafik. Förvaltningen anser också att utformningen av föreslagna gång- och cykelvägar genom området gör det attraktivt att både gå och cykla och på så sätt medverkar till en mindre användning av biltransporter. I dessa avseenden har Miljö- och hälsoskyddsnämndens strategiska önskemål på planläggningen således tillgodosetts. När det gäller parkeringsfrågan (sid. 64) anges 0,55 bilparkeringar per lägenhet, vilket förvaltningen bedömer som rimlig utgångspunkt. När det gäller arbetsplatsparkeringar anges ingen jämförelse med parkeringsnorm utan ett behov av ca. 32000 m² för kontorsfastigheter. Enligt en rapport från Vägverket (publikation 1999:150) är goda kommunikationslägen i sig inte tillräckligt för att påverka användningen av bil vid arbetsresor. I huvudsak är det utbudet av parkeringsplatser som är den tyngst vägande faktorn. En begränsning av parkeringsutbudet ligger också i linje med uppdragen som läggs på Stockholms kommun och staten i det av regeringen antagna åtgärdsprogrammet avseende kvävedioxider och partiklar (Regeringsbeslut 18, 2004-12-09). Förvaltningen anser inte minst också mot bakgrund av de stora kostnaderna samt den stora yta som krävs för arbetsplatsparkeringar det finns skäl att förorda ytterligare arbete med frågor om att begränsa utbudet av arbetsplatsparkeringar. Möjligheterna till direktförbindelser med t.ex. flygbussarna från Arlanda och Bromma och förbättrade direktbussförbindelser mellan olika forskningskluster, konferenscentra i regionen kan vara aspekter att utreda potentialen för i det fortsatta arbetet.

4. Stadsbyggnadskontoret redovisar att den nya stjärnplatsen vid Norrtull omgärdas av en bebyggelse som innehåller bostäder förutsatt att miljöfrågorna kan hanteras tillfredsställande (sid. 71). I avsnittet om biltrafikbuller (sid.80) uppges att Länsstyrelsen medger bostadsanvändning om minst hälften av boningsrummen i varje lägenhet får tillgång till tyst sida.

Förvaltningen förutsätter att byggnaderna kommer att utformas så att redovisade förutsättning uppfylls. Förvaltningen anser att målet tillgodoser Miljö- och hälsoskyddsnämndens önskemål vid planläggning i bullriga innerstadsmiljöer. Planförslaget är ur bullersynpunkt det bästa alternativet med hänsyn till att bullerexponeringen över större ytor minskar (sid. 78-79).

5. Stadsbyggnadskontoret kommenterar inte förslaget om miljösamordnare.

Förvaltningen vill uppmärksamma att bakgrunden till förslaget om miljösamordning i planeringen var problematiken med främst trafiksituationens luftförorenande (+ ca.38000

fordon/dygn) påverkan på människors hälsa och planläggningens möjligheter att motverka lokal och regional ökning av trafiken. Enligt uppgift har Trafikkontorets och Stadsbyggnadskontorets organisation nu förstärkts för att arbeta med strategiska frågor om hållbart resande, varför förvaltningen bedömer att behovet av att utse en särskild miljösamordnare inte har aktualitet i dessa avseenden. Klimatfrågorna har inte behandlats mer än översiktligt i samrådshandlingen och miljökonsekvensbeskrivningen. En ökad andel kollektivt resande minskar inte enbart utsläppen av luftföroreningar som har hälsopåverkande effekt utan medför också en lägre energianvändning totalt sett. Förvaltningen vill framhålla att de i en så omfattande utbyggnad som det här är fråga är synnerligen angeläget att effektivisera energianvändningen i de byggnader som kommer att uppföras. Förvaltningen bedömer också att möjligheterna till samverkan om en ny produktionsanläggning för energi, som Karolinska sjukhuset planerar för verksamhetsområdet, bör övervägas om energieffektiviseringar därigenom kan åstadkommas.

Med hänsyn till att klimatfrågan är starkt kopplad till möjligheterna att effektivisera energianvändningen föreslår förvaltningen att staden i det fortsatta planarbetet bör ta initiativ att utveckla området på bästa sätt i dessa avseenden. Förvaltningen anser att denna utbyggnad är väl lämpad att använda erfarenheter från Hammarby Sjöstads energieffektiviseringsarbete och inte minst byggprocessarbete för att säkerställa fuktsäkerheten i byggandet m.m. Eftersom det finns goda möjligheter till samverkan mellan utvecklingen av näringslivets behov och bostadsbyggandet föreslår förvaltningen att staden i detta fall ser över möjligheterna att utveckla särskild miljöprofil för att utveckla nya metoder för energieffektivisering och byggande.

Slut

Bilagor

Bilaga 1 Samrådshandling 2007-05-14

Bilaga 2-5 Utdrag av MKB, Luftkvalitet